

Երաժշտություն

2-րդ դասարան

Տարեկան 64 ժամ

Գրքի հեղինակներ՝ Յու. Յուզբաշյան, Ա. Փահլևանյան, Վ. Ավետիսյան

Թեմա 1. «Երաժշտության պարզ ու մատչելի ժանրերը» (30 ժամ)

Նպատակ	<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել գիտելիքներ երաժշտության ամենապարզ ժանրերի (տեսակների) մասին: • Ձևավորել դրանք ունկնդրելու, ընկալելու, կատարելու և ներկայացնելու կարողություններ: • Ձևավորել և զարգացնել ճիշտ երգեցողության և ստեղծագործական կարողություններ: • Ձևավորել և զարգացնել հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ, խթանել համերգասրահներ և թանգարաններ այցելությունները: 			
Վերջնարդյունք	<ul style="list-style-type: none"> • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով: Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): • Արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար: • Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: • Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային և այլ ազգերի պարզ մանկական երգեր, քայլերգեր ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: • Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով: • Դրսևորի հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ, հաճախի համերգասրահներ, թանգարաններ: 			
Դաս	Դասի վերնագիր	Ժամ	Վերջնարդյունք	Էջ
1	«Երաժշտության պարզ ու մատչելի ժանրերը» «Երգ», Ուսուցում՝ «Դպրոցի ճամփան» երգը (եր.՝ Ռ. Ալթունյանի)	1	Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային և այլ ազգերի պարզ մանկական երգեր, քայլերգեր ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները):	4-5
2	Ունկնդրում «Կաքավիկ» (եր.՝ Կոմիտասի), «Օրորոցային» (եր.՝ Վ. Ա. Մոցարտի), «Դպրոցի ճամփան» երգի ամրապնդում:	1	Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով	6-7
3	«Կոմիտաս»ի կյանքն ու ստեղծագործությունները, «Կաքավիկ» երգի ուսուցում:	1	Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային պարզ մանկական երգեր ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ:	8
4	Երգի ունկնդրում՝ «Դպրոցի ճամփան», (եր.՝ Ռ. Ալթունյանի)	1	Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական	99

	ուսուցում՝ «Զանգն առաջին» երգը (եր.՝ Ա. Լուսինյանի)		նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Երգի (մենակ կամ խմբով) պարզ մանկական երգեր ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով:	
5	«Երգի տեսակները», ունկնդրում՝ «Օրորոցային» (եր.՝ Վ. Ա. Մոցարտի), ուսուցում՝ հայկ. ժող. երգ «Քուն եղիր բալաս» (եր.՝ Բ. Կանաչյանի)		Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով: Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): Արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախառի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով:	10-11
6	«Երաժշտական հնչյունների տևողություններ» (ռիթմ, պաուզա) Ուսուցում՝ «Արև, արև» (հայկ. ժող. երգ)	1	Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային, պարզ մանկական երգեր, ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով:	12-14
7	Ունկնդրում՝ հայկ. ժող. երգ «Գացեք, տեսեք», «Օրոր» (հայկ. ժող.) երգի ուսուցում	1	Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային, պարզ մանկական երգեր, ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով:	15
8	«Պար», «պարերգ», «կատակ-պար» «Տեմպ» (արագ, դանդաղ, չափավոր) Ունկնդրում՝ Կոմիտասի «Շուշիկի» դաշնամուրային պարը, «Գացեք, տեսեք» ժող. երգի ամրապնդում	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով: Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով: Դրսևորի հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ, հաճախի համերգասրահներ, թանգարաններ:	15-16

9	Ա. Խաչատրյան: Ունկնդրում՝ Ա. Խաչատրյանի «Ծերունիների պարը», «Շուշիկի» պարը	1	Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով:	17- 18
10	«Պարերգ», ունկնդրում՝ «Տղամարդկանց պարը» (հտ. «Ալմաստ» օպերայից) «Արջուկների պարը» (եր.՝ Ա. Լուսինյանի)	1	Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով:	22- 23
11	Ունկնդրում՝ «Աղջիկների պարը» (եր.՝ Ա. Խաչատրյանի). (հայկ. ժող.) «Նախշուն կաքավ, կաքավիկ» երգի ուսուցում	1	Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով: Արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար: Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային, պարզ մանկական երգեր, ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ:	19- 21
12	Ալ. Սպենդիարյան, ունկնդրում՝ «Աղջիկների պարը» (հտ. «Ալմաստ» օպերայից), «Նախշուն կաքավ, կաքավիկ» ժող. երգի ամրապնդում	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով: Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով:	23
13	Ունկնդրում՝ հայկ. ժող երգ «Ջան ծաղիկ», «Հոպա զարկե ու քելե» երգի ուսուցում	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով: Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը: Երգի	24- 25

			(մենակ կամ խմբով) հայ ազգային, պարզ մանկական երգեր, ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ:	
14	«Ջան, ջան, ջան, աշուն է» հայկ . ժող. երգի ուսուցում, ունկնդրում՝ հայկ. ժող. երգ «Անձրև, անձև»	1	Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը: Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային, պարզ մանկական երգեր, ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ, տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով:	94
15	Ունկնդրում՝ «Տարվա եղանակները» շարքից «Աշուն»-ը (եր.՝ Ա. Վիվալդի) « Եվ արև, և անձրև» երգի ուսուցում (եր.՝ Հո. Խրիմյանի)	1	Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը: Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային, պարզ մանկական երգեր, ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ:	
16	«Քայլերգ», «Պատուգա» Ունկնդրում՝ «Փայտե զինվորների քայլերգը» (եր.՝ Պ. Չայկովսկու), «Քայլերգ» (հատված «Գայանե» բալետից)	1	Նկարագրի ստեղծագործությունից ստացած իր տպավորությունները գրագետ կապակցված խոսքով, օգտագործելով երաժշտական մասնագիտական եզրույթներ: Ստեղծի խաղային կերպարներ: Հաղորդակցվի և ինքնաարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ	26
17	Պ. Բ. Չայկովսկի, Ունկնդրում «Փառիկների պարը» (հատված «Չելկունչիկ» բալետից), ուսուցում՝ «Ուղիղ կարգով» (եր.՝ Ռ. Պետրոսյանի)	1	Հաղորդակցվի և ինքնաարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ: Երգի /մենակ կամ խմբով/ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն	27
18	Ուսուցում՝ «Ուղիղ կարգով» երգի ամրապնդում, ունկնդրում՝ «Տղաների քայլերգը» (եր. Ժ. Բիզե, հտ. «Կարմեն» օպերայից)	1	Երգի /մենակ կամ խմբով/ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն, ,բնական, և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով:	29
19	«Քայլերգի տեսակները», ունկնդրում «Քայլերգի 3 տեսակները» (եր. Դ. Կաբալևսկի), ուսուցում՝ «Տղաների քայլերգը»	1	Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: Հաղորդակցվի և ինքնաարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին	31

			համապատասխան նմանողական շարժումներ Ստեղծի երաժշտական կերպար արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն, „բնական, և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով:	
20	Դմիտրի Կաբալևսկի, ունկնդրում՝ «Երեք ընկերունիներ», «Տղաների քայլերգը» երգի ամրապնդում	1	Հաղորդակցվի և ինքնաարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ Ստեղծի երաժշտական կերպար արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն, „բնական, և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	32
21	«Նոտա», «գարկ, շեշտ» «Եկեք մրցենք» մանկական քայլերգի ուսուցում, «Զինվոր» երգի ունկնդրում (եր.՝ Մ. Սարգսյան-Զինկեյանի)	1	Թվի նոտաների անունները և փորձի ձեռքի նշաններով երգի դրանք Երաժշտական նյութը ներկայացնի համապատասխան ռիթմական նվագակցությամբ՝ ծափերով, ճտտոցներով, դոփյուններով: Մեկնաբանի ստեղծագործության բովանդակությունը, ներկայացնի իր տպավորություններն ու զգացողությունները նաև գույներով կամ նկարելով, նշի ստեղծագործության բնույթը, տեմպը, դինամիկան: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով:	33-34
դաս	Դասի վերնագիր	Ժամ	վերջնարդյունք	Էջ
22	«Ռիթմ», «Տակտ», Ուսուցում՝ «Հայրենիք» հայկական ժողովրդական երգ, ունկնդրում՝ «Երաժշտական այբուբեն» (եր.՝ Ա. Լուսինյանի)	1	Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: Բացատրի իր և դասընկերների աշխատանքերի լավ և վատ կողմերը: Երգի /մենակ կամ խմբով/ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ:	35
23	Ա. Լուսինյան: Ունկնդրում՝ «Բմ պապիկի Հայաստան», «Բարձրիկ Հայաստան» երգի ուսուցում(եր.՝ Ա. Լուսինյանի)	1	Երգի /մենակ կամ խմբով/ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով:	36

24	«Բարձրիկ Հայաստան» երգի ամրապնդում, ունկնդրում՝ «Հայաստան» («Արևիկ» համույթի կատարումամբ)	1	Երգի /մենակ կամ խմբով/ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	37
25	«Երաժշտության տեսակները հանդես են գալիս միասին» Ունկնդրում՝ Ա. Խաչատրյանի «Վարդագույն աղջիկների պարը» (հատված «Գայանե» բալետից), «Մանուկն ու ջուրը» (եր. Ռ. Մելիքյանի)	1	Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով	38
26	Ռ. Մելիքյան: Ռ. Մելիքյանի «Մանուկն ու ջուրը» երգի ուսուցում, «Նանարի նայ» հայկ. ժող. երգի ունկնդրում	1	Երգի /մենակ կամ խմբով/ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով:	38
27	Ռ. Մելիքյան: Ռ. Մելիքյանի «Մանուկն ու ջուրը» երգի ամրապնդում, «Օրորոցային» երգի ունկնդրում (եր. Ռ. Մելիքյանի)	2	Երգի /մենակ կամ խմբով/ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով	39
28	Մազմանյանի «Աքլորիկի, Թխսի և ճուտիկների երգը» (հատված «Ճուտիկ» մանկական օպերայից) «Ճուտիկ» օպերայի ներկայացման դիտում	1	Հաղորդակցվի և ինքնաարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն, „բնական,, և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Երգի /մենակ կամ խմբով/ ներկայացմի «Ճուտիկ» մանկական օպերայից հատվածներ՝ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: Բացատրի իր և դասընկերների աշխատանքերի լավ և վատ կողմերը: Բացատրի, թե համացանցը ինչպես է օգնում իրեն ավելի հաճախակի հաղորդակցվել երաժշտական ստեղծագործությունների հետ:	40
29	«Ջան գառնուկ» հայկ. ժող. երգի ուսուցում, «Աղվես գնաց, մտավ ջաղաց» ժող. երգի ունկնդրում	1	Հաղորդակցվի և ինքնաարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ: Ստեղծի երաժշտական կերպար արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախառի միջոցով:	41-42

			Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն, „բնական,, և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Երգի /մենակ կամ խմբով/ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով:	
30	«Մանուկներն ու Ձմեռ պապին» (եր.՝ Գ. Զոբյանի) Ամփոփում, դաս-համերգ	1	Հաղորդակցվի և ինքնաարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ Ստեղծի երաժշտական կերպար արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն, „բնական,, և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Երգի /մենակ կամ խմբով/ ներկայացնի հայկական մանկական օպերաներից հատվածներ՝ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: Բացատրի իր և դասընկերների աշխատանքերի լավ և վատ կողմերը: Բացատրի, թե համացանցը ինչպես է օգնում իրեն ավելի հաճախակի հաղորդակցվել երաժշտական ստեղծագործությունների հետ:	91

2-րդ կիսամյակ

➤ Ենթաթեմա 1 Ուր են տանում մեզ այդ ժանրերը (24 ժամ)	
Նպատակ	<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել պատկերացումներ երգի, պարի քայլերգի զարգացման վերաբերյալ • Ձևավորել պատկերացումներ օպերայի, բալետի և սիմֆոնիայի վերաբերյալ • Ձևավորել հմտություններ օպերայից, բալետից, սիմֆոնիայից փոքրիկ հատվածներ լսելու և ընկալելու համար • Ձևավորել և զարգացնել երգը, պարը, քայլերգը օպերայում, բալետում և սիմֆոնիայում լսելու և ճանաչելու կարողություն • Ձևավորել հատուկ վերաբերմունք՝ սեր և հետաքրքրասիրություն օպերայի, բալետի և սիմֆոնիայի նկատմամբ:

Վերջնարդյունք	<ul style="list-style-type: none"> • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ • Ստեղծի երաժշտական կերպար արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով: • Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն, „բնական,“ և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: • Երգի /մենակ կամ խմբով/ ներկայացնի հայկական մանկական օպերաներից հատվածներ՝ ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: • Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: • Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: • Բացատրի, թե համացանցը ինչպես է օգնում իրեն ավելի հաճախակի հաղորդակցվել երաժշտական ստեղծագործությունների հետ: • Բացատրի իր և դասընկերների աշխատանքերի լավ և վատ կողմերը:
---------------	--

Դաս	Դասի վերնագիր	Ժամ	Վերջնարդյունք	Էջ
31	«Մեղեդի», «Երգող ձեռքեր» (երգել վանկերով, ձեռքի նշանների օգնությամբ) Երգի ունկնդրում՝ «Տոնածառ» (մանկական երգչախմբի կատարում «Ձայնադարան»)	1	Կատարի երաժշտառիթմական կամ պարային շարժումներ: Ստեղծի փոքրիկ իմպրովիզացիաներ: Բացատրի իր և դասընկերների աշխատանքերի լավ և վատ կողմերը:	46-47
32	Ուսուցում՝ «Հավի ճիվ», «Իմ շվի» (երգել վանկերով, ձեռքի նշանների օգնությամբ), ունկնդրում՝ «Հոպ, թոի» հայկ. ժող. երգ	1	Կատարի երաժշտառիթմական կամ պարային շարժումներ: Ստեղծի փոքրիկ իմպրովիզացիաներ: Բացատրի իր և դասընկերների աշխատանքերի լավ և վատ կողմերը: Երգի վանկերով, ձեռքի նշանների օգնությամբ:	48-49
33	Ուսուցում՝ «Մագիկ» (երգել վանկերով, ձեռքի նշանների օգնությամբ), ունկնդրում՝ «Կոտ ու կես» հայկ. ժող. երգ	1	Կատարի երաժշտառիթմական կամ պարային շարժումներ: Երգի վանկերով, ձեռքի նշանների օգնությամբ: Ստեղծի փոքրիկ իմպրովիզացիաներ: Բացատրի իր և դասընկերների աշխատանքերի լավ և վատ կողմերը:	50
34	«Օպերա», Մ. Մազմանյանի «Ճուտիկ» մանկական օպերայի դիտում, ունկնդրում՝ «Աքլորիկի, թխսի եվ ճուտիկների երգը»	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ, համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար:	51
35	ուսուցում՝ «Աքլորիկի, թխսի եվ ճուտիկների երգը» (հատված «Ճուտիկ» մանկական օպերայից), ունկնդրում՝ «Հավիկ, հավիկ աներես» մանկ. ժող. երգ	1	Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	52-53
36	«Երկինքը փուլ է գալիս»	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի	

	մանկական օպերետի դիտում, (եր.՝ Ա. Լուսինյանի), ուսուցում՝ «Գացեք, տեսեք»		ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ: Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	
37	«Չարի վերջը» մանկական օպերետի դիտում, (եր.՝ Ա. Մանուկյանի), ուսուցում՝ «Աղվեսն եկավ» հայկ. ժող. երգը	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ: Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	
38	«Բալետ» ունկնդրում՝ «Վարդագույն աղջիկների պարը», «Աղջիկների պարը» (հտ.՝ «Գայանե» բալետից)	1	Ռիթմիկ պարային շարժումների և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով:	54- 55
39	Ունկնդրում՝ «Փաթիլների պարը» (հատված «Մարդուկ- Ջարդուկ » բալետից)	1	Ռիթմիկ պարային շարժումների և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով:	57
40	«Միմֆոնիա», «Միմֆոնիկ նվագախումբ», «Դիրիժոր»	1	Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: Բացատրի իր և դասընկերների աշխատանքների լավ և վատ կողմերը: Բացատրի, թե համացանցն ինչպես է օգնում իրեն հաղորդակցվելու մանկական երաժշտական ստեղծագործություններին:	57

41	ունկնդրում՝ հատված Է. Միհրանյանի «Պատանեկան» սիմֆոնիայից Յ. Հայդնի «Մանկական սիմֆոնիա» -ի ունկնդրում, (մուլտֆիլմի դիտում)	1	Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով:	57
42	Լ. Վ. Բեթհովեն Ունկնդրում՝ Լ. Վ. Բեթհովենի «Ուրախության ձոներգ»ը (հատված «Իներորդ սիմֆոնիա»ից), («5-րդ սիմֆոնիա» մուլտֆիլմի դիտում)	1	Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով:	58
43	Ուսուցում նոտաներով՝ հայկական ժողովրդական երգ «Անձրև,անձրև», (Մել-Օ-Թունս. Հայդնի «Խաղալիքի սիմֆոնիան» դիտում)	1	Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով: Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով:	59
44	«Երգը օպերայում,բալետում, սիմֆոնիայում», ունկնդրում՝ «Թխսի և կատվի կռիվը» (հատված «Ճուտիկ» մանկական օպերայից)«Քեռին եկավ մեր բակը» երգի ունկնդրում (հատված Մ. Մազմանյանի սիմֆոնիայից),	1	Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, արտահայտիչ և ներկայացնի հատվածներ հայկական և այլ մանկական օպերաներից: Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	60
45	Էդ Միրզոյան, ունկնդրում՝ «Շուշանիկ», «Անընդհատ շարժում» ստեղծագործությունը	1	Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով:	61
Դաս	Դասի վերնագիր	Ժամ	Վերջնարդյունք	Էջ
46	Մ. Մազմանյան: Ուսուցում՝ «Թխսի և կատվի կռիվը», ունկնդրում՝ «Կատվի երգը» (հատված «Ճուտիկ» մանկ .օպերայից)	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ: Արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար:	62
47	«Պարը բալետում, օպերայում,սիմֆոնիայում», ունկնդրում՝ «Օրորոցայինը», «Սուսերով պարը»,(հտ. «Գայանե» բալետից)	1	Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով:	63

48	«Տղամարդկանց պարը», (հտ. Ալ. Սպենդիարյանի «Ալմաստ» օպերայից), «Փոքրիկ կարապետների պարը»(հտ. Պ. Չայկովսկու «Կարապի լիճը»բալետից)	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ: Ընկալի, հասկանա մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով:	64-65
49	Ուսուցում նոտաներով՝ հայկական ժողովրդական երգ «Հանիկ նայ», ունկնդրում «Փափուռի» հայկ. ժող երգը	1	Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	67-68
50	Ուսուցում՝ «Մայրիկիս» հայկական ժողովրդական երգը, երգի ունկնդրում՝ «Մայրիկ» («Մանուկների մոլորակ» մանկական համույթի կատաում)	1	Մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով: Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	69
51	«Քայլերգը սիմֆոնիայում, օպերայում, բալետում», ունկնդրում՝ Ա. Խաչատրյանի «Քայլերգ» (հտ «Գայանե»բալետից), Ալ Սպենդիարյանի «Քայլերգ» (հտ. «Ալմաստ» օպերայից)	1	Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Ընկալի, հասկանա, բնութագրի մեղեդու տրամադրությունը:	70
52	«Քայլերգը սիմֆոնիայում, օպերայում, բալետում», ունկնդրում՝ «Որսկան ախպեր»ը(հտ. Ա. Խաչատրյանի «2-րդ սիմֆոնիայից»)	1	Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Ընկալի, հասկանա, բնութագրի մեղեդու տրամադրությունը:	71
53	Ուսուցում՝ «Գովք Չամբարին» (հատված «Ճուտիկ» մանկական օպերայից): «Ճուտիկ» օպերայի բեմականացում:	1	Արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով: Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, արտահայտիչ և ներկայացնի հատվածներ հայկական և այլ մանկական օպերաներից:	72

54	Ուսուցում նոտաներով՝ «Բազե» (եր.՝ ժողովրդական), ունկնդրում՝ «Սար, սար» ժող. երգը	1	Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, արտահայտիչ: Արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպար: Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» և ռիթմական նվագարաններով՝ ձեռքերով, ոտքերով:	73
----	--	---	--	----

➤ Թեմա 2. «Ինչպե՞ս է ստեղծվում երաժշտությունը» (1 0 ժ ա մ)

Նպատակ	<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել պատկերացումներ հնչյունների և հնչյունաշարի մասին: • Ձևավորել պատկերացումներ «Մեղեդու» որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացության մասին • Ձևավորել և զարգացնել «Մեղեդու» տրամադրությունը, բնույթը ռիթմական կամ պարային շարժումներով ներկայացնելու կարողություն: • Ձևավորել և զարգացնել ձեռքի նշաններով հնչյունաշարի ձայնաստիճանները երգելու կարողություն:
Վերջնարդյունք	<ul style="list-style-type: none"> • Թվարկի երաժշտական հնչյունների անունները, և ձեռքի նշաններով երգի հնչյունաշարի ձայնաստիճանները: • Ընկալի «մեղեդին» որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացություն և երգի: • Երաժշտական նյութը ներկայացնի համապատասխան ռիթմական նվագակցությամբ՝ ծափերով, ճտտոցներով, դոփյուններով: • Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, դինամիկան կարճ համառոտ նախադասություններով և ներկայացնի իր տպավորություններն ու զգացողությունները երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով, նաև գույներով կամ նկարելով: • Շարունակի և ավարտի փոքրիկ մեղեդին կամ տրված քառատողով հորինի ռիթմական պատկեր և մեղեդի:

Դաս	Դասի վերնագիր	Ժամ	Վերջնարդյունք	Էջ
55	«Կոմպոզիտոր, երաժիշտ, երգիչ» Ա. Խաչատրյան: Ունկնդրում՝ «Անդանտինո» (եր.՝ Ա. Խաչատրյանի)	1	Թվարկի երաժշտական հնչյունների անունները, և փորձի ձեռքի նշաններով երգի հնչյունաշարի ձայնաստիճանները: Ընկալի «մեղեդին» որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացություն և երգի: Երաժշտական նյութը ներկայացնի համապատասխան ռիթմական նվագակցությամբ՝ ծափերով, ճտտոցներով, դոփյուններով:	74-75
56	Ուսուցում՝ «Օրորոցային» (եր.՝ Ա. Խաչատրյանի), ունկնդրում՝ «Երաժշտական այբուբեն» եր.՝ Ա. Լուսինյանի	1	Ընկալի «մեղեդին» որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացություն: Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, արտահայտիչ:	76
57	Հայկական ժողովրդական «Խնկի ծառ» երգի ուսուցում, ունկնդրում՝ «Երաժշտական	1	Ընկալի «մեղեդին» որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացություն : Երգի	77

	այբուբեն» եր՝ . Ա. Լուսինյանի		(մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, արտահայտիչ:	
58	«Ռիթմական պատկերի և մեղեդու ստեղծում», ունկնդրում՝ «Ծաղրածուն ու ծաղրածուն», «Կճուճն ու ճուտը» (եր՝ . Ստ. Բաբատրոսյան «Հայաստանի փոքրիկ երգիչներ» երգչախմբի կատարում)	1	Թվարկի երաժշտական հնչյունների անունները, և ձեռքի նշաններով երգի հնչյունաշարի ձայնաստիճանները: Երաժշտական նյութը ներկայացնի համապատասխան ռիթմական նվագակցությամբ՝ ծափերով, ճտտոցներով, դոփյուններով: Շարունակի և ավարտի փոքրիկ մեղեդին կամ տրված քառատողով հորինի ռիթմական պատկեր և մեղեդի:	78
59	Հայկական ժողովրդական «Լեպհո՛, լե՛, լե» երգի ուսուցում, հայկ. ժող. երգի ունկնդրում՝ «Գարուն եկավ»	1	Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, դինամիկան կարճ համառոտ նախադասություններով և ներկայացնի իր տպավորություններն ու զգացողությունները երգելով, պարելով կամ ռիթմական շարժումներով, նաև գույներով կամ նկարելով: Շարունակի և ավարտի փոքրիկ մեղեդին կամ տրված քառատողով հորինի ռիթմական պատկեր և մեղեդի:	79

➤ **Ենթաբեմա 2.1 Երաժշտական արտահայտչամիջոցներ**

Նպատակ	<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ երաժշտական արտահայտչամիջոցների մասին • Ձևավորել դրանք ճանաչելու, տարբերելու և մեկնաբանելու կարողություններ: • Ձևավորել և զարգացնել երաժշտական ստեղծագործության մեջ արտահայտչամիջոցները զգալու, ընկալելու և ներկայացնելու կարողություններ: • Արժևորել ստեղծագործության մեջ արտահայտչամիջոցների դերը:
Վերջնարդյունք	<ul style="list-style-type: none"> • Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի համապատասխան նմանողական շարժումներ, ներկայացնի արտահայտչամիջոցները: • Ստեղծի փոքրիկ մեղեդի տրված արտահայտչամիջոցներով: • Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ • Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը կարճ համառոտ նախադասություններով, նշի արտահայտչամիջոցները՝ բնույթը, տեմպը, դինամիկան, տեմբրը, ռեգիստրը: • Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:

Դաս	Դասի վերնագիր	Ժամ	Վերջարդյունք	Էջ
60	«Երաժշտական արտահայտչական միջոցներ» (տեմպ, ռիթմ, մեղեդի, պաուզա, դինամիկա, ռեգիստր), «Լեպհո՛, լե՛, լե» երգի ամրապնդում	1	Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը կարճ համառոտ նախադասություններով, նշի արտահայտչամիջոցները՝ բնույթը, տեմպը, դինամիկան, տեմբրը, ռեգիստրը: Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ:	80

61	Յո. Բրամս, ունկնդրում՝ «Հունգարական պար» (եր ՝ Յ. Բրամսի), Ունկնդրում՝ «Շուշիկի» (Կոմիտաս)	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի համապատասխան նմանողական շարժումներ, ներկայացնի արտահայտչամիջոցները: Ստեղծի փոքրիկ մեղեդի տրված արտահայտչամիջոցներով:	81- 82
62	«Գարուն եկավ» երգի ուսուցում (եր. Ռ. Մելիքյանի), երգի ունկնդրում՝ «Գարնան կարոտ» եր՝ Վ. Ա. Մոցարտի	1	Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը կարճ համառոտ նախադասություններով, նշի արտահայտչամիջոցները՝ բնույթը, տեմպը, դինամիկան, տեմբրը, ռեգիստրը:	83- 84
63	«Կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները մուլտֆիլմերում»:	1	Բնութագրի ստեղծագործության իմաստը, սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով կամ նկարելով:	
64	Ամփոփում, դաս-համերգ	1	Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի Ներկայացնի ստեղծագործության բովանդակությունը կարճ համառոտ նախադասություններով: Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: Ստեղծի փոքրիկ մեղեդի տրված արտահայտչամիջոցներով:	